

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т

1983 онд алтынны
5 нүүттэн тахсар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 62 (5886)

1983 онд. Ыам ыйн, 26 күнэ
ЧЭПНИЭР

Сыаната
2 хэцэ

БОЛДЬОБОР ҮРДҮК ХААЧЫСТЫБАЛААХТЫК

Бэрэһээн тургутунан оройуон совхозтара 1875 гектарга сикки саптардылар, 1120 гектары луццеллаахтар, 462 гектары култивациялаахтар, 72 гектары хоруттулар, 256 гектарга сизмэни түрүттүлэр.

Бааһынада бастааһын тахсыбыт субуруускайдар 633 гектарга сикки саптардылар, 143 гектары хоруттулар уонна 237 гектары сизмэни түрүттүлэр. Эрилик Эристини аатынан совхоз Хоптодоттоогу отделеһиета ыһыа үлэлэрин сизмэни тэрээһиннээхтик саалаата.

Күннүк сизмэни күнүгэ үрдүк сирдэр бааһынада улаханым куурдулар. Ону күнүгэ көтөк үлэни оперативнайдык тэрийиһи ыһаабыахха сикки куоттарын таһарыһына. «Мындааһы» совхоз сикки саптарынтыгар туран иһэн халаан ууга мэйһидэи төһүбүт сураа иһиллэр. Хадаарга ыһыага олус хойутаан турадулар, өтөн «Чурапчы» совхоз бааһынада ыам ыйн 22 күнүттэн эр таһыта.

Оройуонга сааскы хорутуу быйыл да кырата суох. Аһарда Мугудай отделеһиета 600 гектары хорутуохтаах. Ошон үлэни хорутууга быһаарбат, сикки куоттарбаг курдук тэрийиэххэ, трактордары икки сменанан үлэлэттиэххэ.

Үрүт таһаастааһына ураты болһомто уурулуохтаах. Сир ыйн бу агрономическай дьаһалы үс күгүл ыһаан эр баран сизмэни түһэр дьаһаллары кыһаахха.

Ыһыа хаачыстыбатыгар улахан кыһамны уурулуохтаах. Үчүгэйдик таһаастааһы, сикки ыһыстыбатах буорга сизмэни түһэр иһэн хаа биирдик механизатор, бурдуу үүнэрээтти кыһааһыахха.

Бааһыналарга минеральнай уоһуруулар быйыл сизмэни кытта тэһэ киллэриллиэхтөөхтөр. Итиннэхэ селлакалары бэлэмнэри тэһэ аммофобы куулааһын ыһааһыахха. Ону «Чурапчы» совхоз үрдүк үүнүүтүн звенолара тэрийиэххэ олоролор.

Профсоюз рабочемнара, эргэи тэриэтэлэр ыһыа кэмитет общественнай аһыагы тэрийиэххэ аһыа хаааһыстыбалар опытыларын кизиник уһааһаахтар. Бааһынада үлэллэр агрегаттар коллективтарын аһыагынан, наадалаах таһаардарын толору хаачыһыа, тэһэ сылдыан аһыаһааһын угуһаахтык тэриллиэхтөөхтөр.

Совхозтар парткомнара ыһыа быдаанын толорууу идеологическай өттүнэ хаачыһыа штабтарынан буолаалар. Кинилэр үлэ хаамыһын хаачыстыбатын ыһааһаахтык көтүрүөллүөхтөөхтөр, хаа биирдик звеновой, агрегаттар коллективтарын кытта быһаччы үлэлэхтөөхтөр, үлэллэр ортолордур маассабай-политическай үлэни кизиник тэрийиэхтөөхтөр, куоталаһыһы тэһиэхтөөхтөр. Политинформатордар, агитатордар үлэ хаамыһын тутта кизиник билиһи тэһэ иһэхтөөхтөр. Культурнай отуулар маассабай-политическай үлэ, дьон сыһылаһын тэрийиһи кизиниктэри буолуохтаахтар. Бу үлэни культурнай-сырдаттар тэриэтэлэр быһаччы тэрийиэхтөөхтөр.

1983 сылга сиртэн үүнүүү ыһыа уонна соһуопкалааһы үрдэтэр иһэн республикатаагы социалистическай куоталаһыа кизиник туорахха културалар ыһыаһын болдьобор уонна үрдүк хаачыстыбалаахтык ыһыа — бу күнүгэ дьэ саамы дьаһуһаах сорук.

★
**БЫЙЫЛГЫ
ҮРДҮК
ҮҮНҮҮГЭ
— БИГЭ
РАВОЧАЙ
МЭКТИЭНИ**
★

КҮРГҮӨМНЭЭХТИК

Ыам ыйн 25 күнүгэ-эри тургутунан Одьулуунна сикки саптарыта 450, луццеллааһын 600, сааскы хорутуу 190 гектарга ыһааһыахтар. Сир дисклэһин, бараналааһын уонна катоктааһын үчүгэй хаачыстыбалаахтык ыһааһыахтар.

Опыттаах механизатор И. И. Степанов салайар үрдүк үүнүүтүн звенога Чурапчы чаранын бааһынаһыгар 84 гектарга дьэ-һимэни сизмэни түһэрэ.

Бэрэһээн тургутунан сааскы ыһыага 7 МТЗ, 5 ДТ уонна 2 К-700 трактордар, 38 рабочай туруорулуһа.

С. ФЕДОТОВА.

Чокчула бааһынаһыгар Субуруускай аатынан совхоз Хатылытаагы отделеһиетин С. Н. Литвинцев салайааччылаах үрдүк үүнүү звенотун механизатордара бурдук сизмэни түһэриһи салгыһылар. Минна ыһыаһын сменанан туорт селлаанан ыһааллар. Ыам ыйн 25 күнэ саалаһыаһыгар барыта 237 гектарлаах бааһынада көмүс туорах түһэриһинэ.

Хатылыта барыта 583 гектарга сикки саптарыһына, 403 гектар култивациялаһа, 309 гектар луццеллаһа, 142 гектар хорутууһа. Ыһыа үлэ-эри.

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаагы отделеһиетин Талей Диринцовири биригээдэтигар Дмитрий Егорович Петров салайааччылаах үрдүк үүнүү звенога сааскы хонуу үлэлэрин тэ-

Сыһаантэн Семен Егорович Ноговицын салайар 5 киһилээх биригээдэ Мурун Тыһаһыаһа 20 гектардаах бааһынаһыгар үрүт таһаастааһыны кичэллээхтик ыһаан, икки селлаанан бэрэһэниэтэн сизмэни түһэ-

ҮЛЭ ҮГЭНЭ

дэригэр отделеһиет үрдүк барыта 80-ча рабочай, 15 трактор уонна автомашинна туруорулуһа.

Күн-дьыл туран биердэһинэ итэһин хорутуу тэһинэ эбилиһиһинэ, механизатордар бас ыйыа бастаһы күнүгэ сааскы ыһыаһы сиртэр туруктаахтар.

Отделеһиет быйыл 50 гектарга хорутуоппуй олордо, гектар аһыһын ортотунан 80 центнертэн итэһин суох үүнүүү ыһаан, валовойһын 400 тоннаһы хонуулар эбэһэтэлиһтибэлээх.

Икки сменанан

рээһиннээхтик саалаата. Звено бааһыналар туруктаһытан көрөн сикки саптарыһын 40 гектарга, сааскы хорутуу 20 гектарга ыһаа, 20 гектарга 2 селлаанан дьэһимэни

К. Софронов, Д. В. Герасимов, И. И. Васильев, катоктаһааһа коммунист В. Д. Васильев уонна ЫВСЛКС чилиһа Дмитрий Гурьев үлэллэллэр.

Хорутааһыаһы Чараала үһүс соһуогар көрүстүбүт. Кинилэр ити бааһынаһы бу туун бүтөрдөбүт дьэ тэригэр-хорута үлэһин сылдылаһа. Быйыл саага тэриһиһит үрдүк үүнүү звенотугар, ханна барытаах курдук, хаачыстыба иһин, ыһыаһы төһө ыһааларынан кыһаах болдьохха ыһаан бүтөрү иһэн дуулуһу биерик киһи бэлэһин көрөр.

И. Окощеников, Сизмэнтэриг: селлаһыт комсомолец Гаврил Кузьмин, трактористар (ханаскы) Дмитрий Гурьев, М. А. Пинягин, Кондратин Софронов, И. И. Васильев уонна отделеһиет управлюща-а М. П. Луковцев күнүгэ үлэлэрин субурууһаллар.

Автор фотота.

РСФСР ВЕРХОВНАЯ СОВЕТЫН ЫҢЫРАП ТУҢУНАН
РСФСР Верховная Советын Президиумун ЫЙААҒА

РСФСР Верховная Советын Президиумун 1983 сыл бас ыйн 24 күнү-дүмэ уурап:
Российской Советской Федеративнай гэр Москва куоракка ыһыарга.
Социалистическай Республика оһус

РСФСР Верховная Советын Президиумун Председатель М. ЯСНОВ.
РСФСР Верховная Советын Президиумун Секретаря Х. ПЕШКОВ.
Москва, 1983 сыл Ыам ыйн 23 күнэ.

Саалаан эрэллэр

рини саалаата. Оттон Н. Н. Пермяков салайааччылаах үрдүк үүнүү звенога бу күнүгэ Түөһү бааһынала-

рыгар сылдыар. Ыам ыйн 24 күнүгэ тургутунан отделеһиет бааһынаһыгар 140 гектарга сикки саптарыһыта, 70 гектарга луццеллааһын, 30 гектарга хорутуу ыһааһыахтар. «СО» көрр.

ра. Өсөсө студенттүү сым-
дынарыттан истикиа жа-
нытык таһаарсар, араас
плакаттары суруйар, уус
-уран самодетельносно
кытгар!

1973 сылтан Е. А. Мар-
ков эксперт патолого-
анатомической врачынан
үлөлийр. Кыни быһаа-
рыылара мэддүү ыыр-
дыһытаах уонна таби
буоталларыгар дьон-сэр-
тэ эрэһиин-эрэһин

У. РОМАНОВА

корреспондентарын
ахуйнхэрийг дэргэдээ.

Фестиваль ЫТЫЛЫНА

Сотуртаабыта «Маа-
рысчалан» кинотеатра
«Байгит Ленинни до-
рдоуунан күүстээх-
нат» дини декистээх
платофестиваль ыты-
лына.

Надизаа устата ытыл-
дыбыт кинофестиваль
аппылыгыгар эдэр ке-
рөөчүлөр педагогическай
үлө ветерина, оройуон
бичуоттаах пионери А. И.
Герасимованы кытта кө-
үстүлөр. Чурапчы орто
скуолатын пионердара
двордодогу ууһунан хо-
лооннору аахтылар. Бу
ун «Вот вернется мой
папа» дини фильм көрдө-
түлүнэ. Надизаа устата
өбөлөр «Корабли штур-
муот бастыны», «Пойми
меня, мама», «Бегемот
Туго» о. д. а. көрөхсөбил-
дээх хартыналары көр-
дүлөр.

Кинофестиваль сабыл-
дытытар оройуон орто
оскуолаларыгар үлэтир
«Эдэр кинизни көрөөтү-
лөр» кулууптарын икки
ардыларынаа соца-
листическай куоталааны
түмүгэ таһаарылына.
Мини ордуу элбөх кө-
рөхсөбилдээх дыһаллары
тыппыт «Маарыкуан»
киноцентр ийинэн үлэ-
тир «Эдэр кинизни кө-
рөөтүлөр» кулууптара
кыһыйылаарынан тадыс-
та, иккини дригитер,
үсүһү сыланнар ыалы-
лар.

М. НИКОЛАЕВА.

Биир күннээх а ты

Райсовет депутата
М. Н. Матвеева сөбү-
дүсөйдээх киби уни-
версиат күөх сайын
көрсө төриллибит
дыаарбанкада актив-
найдык кытына.

Дыаарбанкада таһа-
рылыбыт таһаары нэти-
лииннэ хамаатыкатын
таһан, коллектив биир
күнгө 7235 солк. эргинэ.
В. ИГНАТЬЕВ.

Чурапчы сэдизиниэтин
тупсарыта сыл ахсын
кыра кырааан да буол-
лар, үлэ ытыллар эрээ-

БУКА БАРЫ ЫЛСЫАБЫН

ри бука бары ылсыхта-
пытына эрэ биллэр-кө-
төр хамсаанын тахсыада.
Онон бу үлэ оройуон
ниини олохтоохторун
барыларын тардыахха,
микроайогнарынан кө-
бүлөһүннү өнөрүөххэ.
Бийиги бөһүөлөкпит —
бийиги өнөрүөхтөөхтүт.
Мин итэһини өйүөн-са-
наанан салытаран оло-
рон уулуусабар, маты-
тыйаалынан хааччылар
буоллактарына, үлөбөр
телебүр аахсыбакка ту-
ран, тротуар уонна па-
лисадник өнөрүөтө ыты-

«Искусство уонна үлэ
союстарын бөбөрүтүө-
бүт» дини декистээх
Ярославскай уобалас
«Исбаково» совхозугар
Москва артистара тыа
сирин үлэһиттарын кы-
тааһы көрүстүлөр.

Сриниэтин, Пятигорск
аатынан көр сэлэһач-
чыта В. С. Леващев
совхоз ууһ-урон самод-
ельниковын кыттыы-
лактарын кытары.

ССТА фотохрониката.

ПОЛЮС УНУОРДААБЫ ЫАЛБЫТ — КАНАДА

Советскай — канадскай
сыйыаннаһыларга дьо-
хун суолталаах полити-
ческай сойуһунан Кана-
дада ССКП КК Политби-
роутун чилиэнэ, ССКП КК
секретара, ССРС Верхов-
ный Советын Союһун Со-
ветын Сокуоннары ба-
рыллыар комиссийаны
председатель М. С. Горбач-
ев баһылыктаах ССРС
Керхоннай Советын деле-
гацията мадырттаан
сыйдыыта буолла. Кэ-
ники уон сыл устатыгар
ССРС уонна Канада

«Искусство уонна үлэ
союстарын бөбөрүтүө-
бүт» дини декистээх
Ярославскай уобалас
«Исбаково» совхозугар
Москва артистара тыа
сирин үлэһиттарын кы-
тааһы көрүстүлөр.

Канада ССРС Вер-

Комментатор колонкалара

ховной Советын делега-
цията сыйдыыта Кана-
да, правительство уон-
на парламентарийдар ик-
ки ардыларыгар эйэни
бөбөрүтүү, ядернай са-
риени халбарытын дьо-
хуннаах боппууостарын,
сэбиллэрини эйни про-
лематын дуулаһар кы-
ды биэрлэ. Канада Пре-
мьер-Министрин П. Э.
Триедони кытары көрсү-
һүүтүн кэмнээр советскай
делегация баһылыга ки-
ниэхэ ССКП КК Генер-
альной секретара Ю. В.
Андропов тус бэйэтэ
выпшыт суругун туттар-
да. Ону канадскай өрүт
улахан интериэһинэн ко-
руста итиннэ Советскай
Союз икки өрүттээх сый-
ыаннаһыларга сайын-
нараага уонна ани дойдут-
таады проблемалары бы-
лаарына холбоһон үлэ-
лиргэ бадаларын кес-
түүтүн быһыытынан сый-
наахата Советскай-ка-
надскай көпсөтиилэргэ
аан дойдута быһыы-май-
ты күүһүрү турар сытыр-
хайытыттан улахан-
нык дыксынык этилиннэ
итиннэ ядернай сэбилэ-

ниинэн үлүһүүү сага
куттылаах сүһүбүн хал-
барытар, сирин суоһааһы-
нын туоратар, эйэни
итиннэ тыһааһыны сый-
нааһы бөбөрүтөр
сыйалта эрчимнээхтик дуу-
луһар наадата бэлэтэни-
нэ. Аан дойдутаары сорох
боппууостарга хайды-
ыһылар баалларын үрдү-
көн, икки государство
объективнай интериэста-
ра эйэ уонна аан дойдута
бииргэ үлэһитини кэп-
тин Политикатын кытары
сидэстээхтэр.

Көпсөтиилэргэ араас уо-
баластарга хардарыта ба-
рыстаах икки өрүттээх
бииргэ үлэһитини кэп-
тэргэ хардарыта балэм
этилиннэ.

Советскай парламента-
рийдар Канада устун
сыйдыыларыгар дойдут-
таатын хаһаайыстыба-
тыт, икки ордуу сайдыы-
лаах салааларыт — бур-
дугу үүннэрэрин итиннэ
сүөһү итинитин — кыта-
ры билсэр уонна Совет-
скай Союз ситиһиһилэрин
билиһиннэрэр кыахтан-
нылар Канадецтар совет-
скай оплаты, советскай
тыа хаһаайыстыбатын
наукатын, научнай сити-
һиһилэри улаханнык инти-
риэһиргисилэрин көрдө-
дүлөр. Канада предприя-
тияларыгар советскай
горняктарга анаан улахан
сэмсваллар айыллаллар.
Оттон Канадада совет-
скай тыа хаһаайыстыба-
тын техниката, ордуу
триктордар, үчүгөйдик
бөллөлөр итиннэ биһи-
риллэлэр.

И. АБЛАМОВ,
ССТА ырытааччыта.

КӨБӨРДҮӨБҮН

ССКП райкомун адми-
нистративнай дьини
устун нэһилиэнньэни
одох-дьаһах өнөтүнэн
хааччылар управление
тастарыгар чөлгөйбөт си-
бэккиллэри көрдөххүнэ,
сүрөһүө үөрэр. Ону сэр-
гэ бары да машин ыл-
сыбат буоламмыт дини
хомолто үөскүүр.

Атын сирдэргэ көбөр-
дүүгэ бука бары ылсак-
лар. Холобур, оскуола-
ларга «Биир үөрэнээччи
— биир күөх мас», о. д. а.
кэрэхсөбилдээх хамсаа-
һынаар тарихталлар. Би-
ниэхэ да дьону түмэр,
көбүлүүр чөлү дьаһа-
лары ылыах баара.

«СО» общ. корр.

ЭДЭРДИИН-ЭМЭННИИН

Кэни сыйлаарга киби
«Искусство уонна үлэ
союстарын бөбөрүтүө-
бүт» дини декистээх
Ярославскай уобалас
«Исбаково» совхозугар
Москва артистара тыа
сирин үлэһиттарын кы-
тааһы көрүстүлөр.

Бийиһтар универмаг
таһыттан түһэн баран
эмнэ онно финишлээти-
лэр. Дистанция 3,5
км усталаах. Онуоха
ка төһө түргөһүн ба-
рарыт, бөдөйөн сүүрөр-
гүн дуу, муу-кыраайы-
нан түһэргин дуу аниа
Сейн быһаарабыт. Усу-
луобуа биир — дистан-
цияны сүүрэн эрэ биз-
тэһэ тахсыахтааххын.
Төһө элбөх киби кыта-
ра, а. э. мавсөбас — ол
буолар Сүүрүү күнүн сү-
рүн уратыта.

Старка бастаһынан VIII
— X кылаастар уолаттара
тахсаллар. Карл Маркс
уулуссанын куоратпылар
суолунан өрө түһэ турду-
лар. Барыта 162 уол
сүүрбүтүтүн Сылк орто
оскуолатын үөрэнээччи-
тэ Иван Макаров ким-ха-
йэ ииннэ биэтэккэ кэл-
дэ. Оттон аны кыргыттар
утуу-субуу финишлээти-
лэр. Бэйэтин кэнигэр 82
кэһини хаалларан Чу-
рапчы орто оскуолатын
Надежда Адамова
урутаан кэлэр.

Улахан дьоннор спа-
тарынан болохторго ты-
рылыһылар. Бастаһы
белох 18—20 саастаахтар,
онтон 39-гар дьон уонна
50-тан үөһэ саастаахтар.
Мини барыта 83 киби
кытына. Бастаһы хо-
лууга аһыада суох.

Райпо улаһыт Василь
Аммосов, Чурапчы орто
оскуолатын учуутата
А. А. Сиднев, олоду-дла-
һады хааччыһыны управ-
ленниеттэн рабочни
Н. Н. Оконешников бары
тебэллэн сүүрдүлөр. Ким
Барыта билэр кырдара
Байыла Н. Н. Никитон
бүгүн да тип курдук ту-
тун сүүрдэ, төһүн ата-
тын кубулуһулаах, биз-
тэһэ кэллэ. Эдэр спорт-
сменка Марианна Ивано-
ва төһүнн төһө даһаны
көпсөбатаһы ийни, учуу-
тал Е. М. Калачева хас
да эр киһини аһа котто.

Миник дьаһалы ийни-
китин өссө төрийэн ыт-
тарга кытааччы дьон
үксэ бадаларын биллэр-
дилэр.

П. СЕДАЛИЦЕВ.

Редакция ПОЧТАТЫТАН

Албан ааттарын үйэтитэн

Ааспыт ытык сэрин
сылаарыгар Ийэ дойдут-
бут чизини, көгүлүн ко-
мүскаһтар үгүстөр ба-
йаларын сырдын олохто-
рун толук уурбугтара.

Урукку Мэдээхси нэ-
һилиэниттэн, мин билэр-
бинэн, 60-ча киби фрон-
та барыла. Кинилэртэн
«Тахсыбыт сарданга»
колхоз председатели Н.
С. Тарабукин, комсо-
мольскай тэрилтэ секре-
тара Константин Око-
нешников, сахалартан
тэттин идэтин биир бас-
таһынан баһылаабыт С.
Я. Аммосов у. д. а. эр-
гиллээхтэхтэра.

Биир дойдутаахтар
олбут буйуттар аатта-
рын үйэтитэн 1970 сыл-
лаахха обелиск туруор-
буттара. Чертежин Д. Д.
Посельскай онорбута.
Обелиһы «Сельхозтехни-
ка» холбоһук рабочайда-
ра А. А. Аренин, А. Е.
Борисов, А. С. Печев,
Н. Н. Коркин, Н. Д. Да-
выдов, И. Е. Дьяковс-
кай уонна С. Н. Заха-
ров үтүө бадаларынан
осгортон биэрбиттэра.

Хорсугтар албан аят-
тары үйэтититтэ көмө-
лөспүттэргэ нэһилиэннэ
махтаа улахан.

О. ПОСЕЛЬСКАЯ.

Көмөбүтүгэр махтанабын

Адабыт өлөн биһиги
дини көргөннэ ырааһан
күннөр үүмүттэра. Он
кэмнэ сибээс уездын уон-
на ЛТЦ коллективтара,
аймактарыт, таһаарыс-
тарбыт улаханнык көмө-
лөспүттэра, өйөбүл буол-
буттара.

Бары үтүө санаалаах
длөннө көмөбүт ийни
махтанабын.

М. ЕГОРОВА.

КӨННӨРҮҮ

Хаһыат бу дым ыам
айын 12 күнүнэни нүө-
мэригэр «Бу хатылаһа
суохтаах» дини ыстагы-
бада үөһээттан төрдүс аб-
зацка «Промтоварнай ма-
гашыһына 23 солк. 11 хар-
чылаах ово курткаларын
сылапта 2 солк. 05 хар-
чылаах наметаталдыбыт-
тар...» дини көннөрөн аа-
барытылар.

Редакторы солбуһааччы
С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.